No. १६३०
क

Title बीजकोश:

Author

Extent ४० पत्र Age सं. २०४८

Subject तन्त्र

नं. १७५

#6017
F-40

Complet

श्री रघुवीर पुस्तकालय
मंदर श्रीरघुनाथ जी
७५
१६३०

श्री. २

ॐ श्रीशिवाय नमः ॐ श्रीविघ्नहर्त्रे नमः ॐ अथ वचनः षष्ठितन्त्राणां सहितं मुद्रा
रकोशं बीजमन्त्रसहितं लिख्यते देव्युवाच ॐ एकदा एकदा स्फटिकोर्वीभ
त्सानौ वनसमाकुले संस्थितो पार्वतीशं भूलोकरत्नानन्तयौ पार्वती परमे
शानं प्रोवाच वचनं हितम् देवदेव सुरश्रेष्ठ दयार्द्रे गुणमानस देवी भगव
ती देवमहात्रिपुरसुन्दरी अस्मिन् युगावरे यस्मे क्लेकेन प्रकाशिता ईश्वर उ
वाच शृणु देवि प्रवक्ष्यामि गोप्यं तव कुतूहलात् रेवातटे महापुण्ये श्रीगर्भा
नाम सुन्दरी अस्ति त्रैलोक्यविख्याता सर्वभूतलशोभना तस्यां बभूव विपुलं दे
वगन्धर्वसेवितम् अरण्यं तपोवनपदं नानावृक्षसमाकुलम् तस्मिन् तपोव।

ने पुण्ये सेवितेपि मुनीश्वरैः ऋषिस्तत्र दिव्यमूर्तिस्तदाराधनतत्परः नानाशा
स्त्राद्ययेतोपि सर्वागमनिधिर्भूत एकदा स्नानमायातो रेवापुण्यजलान्वितो
शाक्तपुण्यकर्मणा तस्मै तत्र महात्रिपुरसुन्दरी जलमध्ये स्थिता गो श्रीमहात्रिपुरसु
न्दरी समूलं शिलितो देव्याश्चिह्नमत्र तदुपिराम् सत्त्वमेव लब्धं गोप्यं स मुनीन्द्र
शिरोमणिः तदा प्रदत्तितन्मन्त्रं ध्यायतो त्रिपुरां हृदि तत्प्रभावान्मया देवि अ।
न्यकर्त्तुमिवेषसः तदनुग्रहमात्रेण समुनीश्वरपूजितः ग्रन्थमुद्रारकोशाख्यं
चकार मंत्रसागरम् अन्यान् नानाविधांग्रन्थान्येरस्यै त्रैलोक्यपूजिते तदाप्रभृति
देवेशि प्रसिद्धं भूमिमंडले ग्रन्थमुद्रारकोशाख्यं सर्वागमविनिश्चितम् श्री।

श्री
१
2

देव्युवाच देवदेव जगन्नाथ भक्तानुग्रहकारक श्रोतुमिच्छामि परमं श्रीमद्वक्तुमर्हसि प्र
सीदे ईश्वर उवाच शृणु पार्वति वक्ष्यामि महादेवि प्रवादिनः देवीनां दशविद्यानां
मंत्रोद्धारमनुत्तमम् ग्रन्थं महार्णवकोशाख्यं सर्वागमविनिश्चितम् सर्वग्रन्थादि
द्धृतं चैतच्छृणुष्व ब्रवीम्यहम् तदनुग्रहमात्रेण सर्वानुद्धारसंचयान् प्रब्रवीद्द
क्षिणामूर्तिश्शास्त्रमतोष्यनामकम् शृणुष्वास्त्वं महाभाग देवी भक्तिसमन्वित
रहस्यं सर्वलोकानां देवानामपि दुर्लभम् ईश्वर उवाच देवि तस्मिन्नवसरे शि॰
ष्याय प्रियवादिने मुनीन्द्रो दक्षिणामूर्तिरब्रवीन्मन्त्रमुत्तमम् भावितेयत्तु शाने
न तत्प्रभावान्महेश्वरि देवानां देवतानां च तच्छृणुष्व ब्रवीम्यहम् तत्रादौ त्रिपुरा

मंत्रोद्धारः ॐ लक्ष्मी परा मदन वाग्भव शक्तियुक्ता नारं च भूति कमला कथिता
पि विद्या शक्त्यादिकेन विपरीतनयावत्प्रोक्ता श्रीषोडशाक्षरविधिः शुभ मम लक्ष्
ष्मीः वामकेश्वरे ज्यामरेश्वरे ह्रीं रोहसंभवा भूतिः कामं वाग्भवमेव च शक्तिप
राव माया पि लक्ष्मीः शक्त्यादिकं ततः विपरीतनयाप्रोक्ता विद्या श्रीषोडशाक्ष
री रुद्रयामले हरिप्राणहीनया मायाकाममपि च वा स्मृता शरत्स्तनयायामा
लक्ष्मीः शक्त्यादिकं ततः विपरीतनयाप्रोक्ता विद्या श्रीषोडशाक्षरी तन्त्राणामि॰
नुहारकोशे ॐ कं च भिन्नारहस्ये लक्ष्मीः पद्मा हरिप्राणा वीसमेरु हनिवासिनी
कमला रुक्मिणी चैव नारायणप्रियापि च लक्ष्मीबीजानि संभेव कद्यमाए॰

पराणि त्र्यपरं च त्रिपुरातिलके । मेरुकमलापयाहीकान्तानथैव च त्रियो
बीजानि पंचैव मन्मथाक्षराणि श्रीं इति लक्ष्मीबीजानि अथ ह्रींबीजानि उक्तं
वागमालंकारे पराभूतिलयालज्जामायाभुवनेशीकलाङ्कुशा समस्ताभिहिता
मार्णद्विमार्णपराणि ह्रीं मदनबीजानि उक्तं च भैरवतन्त्रे कामः पंचेषुरे
वं च मदनो मन्मथस्तथा मारः प्रद्युम्नकन्दर्पाक्षद्विमार्णपराणि क्लीं ततो।
वाग्भवबीजानि उक्तं च त्रिपुरासारसर्वस्वे वाग्भवमूर्धबीजं च वदासनं वाणीके
श्वरः चंद्रोपि च भवसनं वागसनापि तथैव च बालांगणापि च वर्णार्णसमस्ताक्ष
पराणि ऐं शक्तिबीजानि उक्तं च ज्वालाशिरोमणौ शक्तिस्सर्गोपि विज्ञेयं शर। २

ङ्केन तथैव च शक्तेर्बीजानि चत्वारि द्विमार्णपराणि सौः ततः ऐंकारबी
जानि प्रणवं च तथा तारं प्रणतं मोपि धुवकः असलारवणानि बीजानि शरणं च स
व अथ पराणि समानि मया प्रोक्तानि पार्वति विपरीततया प्रोक्ता विद्या श्री षोड
शाक्षरी प्रकाशम् श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं सौः ऐं ह्रीं श्रीं हसकहलह्रीं कएईलह्रीं सकलह्रीं सौः
ऐं क्लीं ह्रीं श्रीं उक्तं चागमकल्पद्रुमे अथ दशविद्या त्रिपुरा श्री स्त्र्वाग्देवी तारापि च
भुवनेश्वरी मातंगीशारिकाराज्ञीभैरवज्वालामुखी तथा दशविद्यास्वयमेवाभा
षिता श्रीविद्यासमा वामकेश्वरे षोडशाविद्याप्रकाशं च षोडशप्रयोजिता दशवि
द्या महाकालीनीलाछिन्नमस्तका दक्षिणाकालिका श्यामा कालग्रसिन्न

श्री ५

री एतासोमूलमन्त्रेणयोजितेकालरेणच ब्रह्मादिदेवतासर्वाविद्याश्रीयोऽर्शो
हरी ततोलक्ष्मीमंत्रोद्धारःउंकेचरुद्रयामले हरिणाक्षीपराप्रोक्तालक्ष्मीबीजत्रय
मिदम् विपरीततयाशोक्तंसत्वरंफलदायकम् त्वामाशंकायिनीरत्नदन्तेयो
केशिध्यात्वमम् उंकेवोदामरे ततःस्वाहाबीजानि अथवन्तेतथानीरठद्वयेवम
यस्तथा जलेबीजानिशेकानिप्रसमान्यपराणिच प्रकाशम् ऐंह्रींश्रींलक्ष्मि
महालक्ष्मिसर्वकामप्रदेसर्वसौभाग्यदायिनि अभिमतंप्रयच्छसर्वेसर्वगते
स्वरूपेसर्वदुर्जयविमोचिनिह्रींसःस्वाहा इतिमूलम् ततःसरस्वतीमंत्रोद्धारःउ
केचयाग्ररदायटले तारंलज्जावाग्भवंवपराप्रणवमेवच बीजंपंचशिरोन्तय

मन्तेदेव्यैनमइति प्रकाशम् ऐंह्रींश्रींह्रींऐंवाग्देव्यैनमः ततोनामबीजानिउ
केचारामालंकारे नमोविश्वेतथालंभेसोशमकंमशमगंतथा अस्मानिकृत्रिमा
न्येवंसराखरनमस्कृते ततःतारमंत्रनिर्णयःउंकेचभैरवसर्वस्वे तारंध्यामेतर्थं
कान्तामायावाग्भवमेवच कूर्चंचैवमहेशानिसेनेचफट्स्वयंतथा ततोहांवी
जोद्धाराणि उंकेचारामासि ह्रौ स्कन्दंध्यायेवविंदंवचसंयोज्यहृगमोम्यतः क्रोंबी
जोद्धारमेतद्विद्यान्यदन्तमावदेत् ततःस्त्रीबीजोद्धाराणि वामकेश्वरेकांता
चकमलातीचप्रियापिपरमापिच लमायालल्लनालज्जायमन्यान्यपराणिच
कूर्चबीजोद्धारःछिन्नारहस्ये कूर्चंकुलंतदंतीरमममन्यान्यपराणिच फटीनानि

श्री ५

अस्मिन्नेव फट्स्वरेतरगं वाममसंयुतं स्वरेश्वरि ऐं ह्रां स्त्रीं ह्रीं ऐं हुं उग्रतारे फट्
स्वाहा ततो भुवनेश्वरीमंत्रोद्धारः उक्तं च ऊर्ध्वत्रिकाम वंसे प्रणवं च तथा मायां क
मलां मन्मथसत्पथा ग्रंते विश्वं नाम मध्ये प्रोक्तं वै तत्स्वरेश्वरि प्रोक्तं यं भुवनेश्वर्या
मन्त्रस्य चाक्षराभिधः अथ मंत्रबीजोद्धाराणि उक्तं च स्वतंत्रे त्रिपुरादीकायाम्
हरबीजोद्धो मंत्रफट्चमंत्रा मरुद्रश्चैव हृद्वीजं विद्रुहुं याः बीजानि तानि म
न्त्रस्य कृत्रिमाण्यपराणि तु प्रकाशम् ऐं ह्रीं श्रीं भुवनेश्वर्यै नमः इति मू
लम् ततो मातंगीबीजोद्धारः उक्तं च ऊर्ध्वसिद्धसन्ताने तो माकाली तथा लक्ष्मी
बीजराज्यमेव च   वारुकं रस बीजानि याद्यो प्रोक्तानि शंभुना ॥ ५

अन्ते निद्धान्तथा पथ्ये तत्त्वानी रजमेव च वासनार्थं कजं चैव वचने प्रोक्तं तत्सूलिके
इति मातंगीमंत्रोद्धारः उक्तं च ऊर्ध्वसूत्रे मणौ कालीऊं तीरसत्यापि निह्नायिर
सनातनथा क्रीं बीजानि च समानानि कृत्रिमाण्यपराणि च अथ वाग्वरा बीजोद्धारः
रुद्रयामले वाग्वरा वाग्भवं स्यापि वाऽन्त्यदास्य त्रिबीजकम् श्रीं बीजानि तत्प्रोक्तानि
समस्तान्यपराणि तु अथ चारुक बीजोद्धाराणि मत्स्यमालातंत्रे वारुकं चैव
वार्वांगी चारुकतोद्धृत बीजकम् चतुःपंचवष्ठो बीजं समस्तान्यपराणि च वावा
ह्रीं बीजो हैं ह्स्रीं यें ततः पद्मबीजानी रजमन्त्रं तथा पंचटकार बीजानि समस्ता
न्यपराणि तु ऐं क्लों ठं श्रीं श्रीं ग्रीं ग्रीं क्लीं तत्क्षिप्रचाण्डालिनि देवि मदापिशाचिनि मा

श्री ९

नह्रींदेविक्लींयः ह्रींठः ग्रैंस्वाहा इति मातंगीमूलम् अथ शारिकामन्त्रोद्धारः उ
क्तंच स्वच्छन्दतन्त्रे शिरोमणौ तारं माया श्रियाक्रूर्चं सिन्दूरं भूतमेवच क
ल्याणं शारिकादेव्यावीजं समासतः स्मृतम् अन्ते तत्त्वं चविन्यस्तं शारिकामंत्रमु
त्तमम् ततः सिन्दूरवीजोद्धारः उक्तंच वामकेश्वरतन्त्रे सिद्धं चेतटजं वोधणार्ह
स्तंचहृदिस्थं तथा ह्रींग्रींवीजानि चत्वारि कृत्रिमान्यपराणितत ततः आका।
शवीजानि उक्तंच भैरवतन्त्रे भूर्भुवः स्वः स्वर्भोः स्वामं आकाशं चवचनद्वयम् फका
रं चैववित्तेयं नाराभक्तिसमन्वितम् ततः कल्याणवीजान्यसिनेवकल्याणं चैव।
शर्मापिशुभं चवचनद्वयं मपरमन्तंतेस्यम मन्तेश्वरनन्दिनि शर्मवीजो।

ह्रौं सौः वेदप्रकाशम् ग्रैं ह्रीं श्रीं ड्रें फ्रां त्रां शारिकायै नमः मूलम् ततो राज्ञीमं
त्रोद्धारणि तारंलज्जा श्रियमग्निः कामं शक्तिः षडक्षरः वीजं च षड्शिरो ह्येयं ततः
पल्लवमुद्धरेत् भगवत्यै तथा राज्ञै सन्तेमाया वटद्वयम् एभिः सह मनुः प्रोक्तो
राज्ञः पञ्चदशाक्षरः अग्निवीजोद्धारः रं वीजोद्धारमेतद्धि कृत्रिमममपरं स्मृतम्
प्रकाशम् ग्रैं ह्रीं श्रीं रांक्लीं सौः भगवत्यै राज्ञै ह्रीं स्वाहा राज्ञीमूलं व्यामातन्त्रे अथ
कुलवृक्षमणौ भेदमंत्रनिर्णयः प्रणवं च विभूतिश्च हरकामात येवच विषक्ष
कानि वीजानि संयोज्य वाग्भवं तथा मदनं च तथा शंकावीजं समासतः वदेत् व
ह्नियनसमायुक्तः प्रोक्तं विंशाक्षरोमनुः प्रकाशं ग्रैं ह्रीं श्रीं सौः पंक्लीं सौः भगभग

श्री

वतिसर्वरूपिणिस्वाहा इतिमूलम् अथमालामुखीमन्त्रनिर्णयः शारदातिल-
कटीकायाम् नारेलत्वाश्रियैचैवमेतेकूर्चंहरेपयः वीजंचप्रहरंदेव्यामालाम्
ख्याःस्वेश्वरि प्रकाशम् ऐंह्रींश्रींमालामुखिममसर्वशत्रून्मदय २ हूंफट् स्वा
हा इतिमूलंदशविद्यामयाख्याताययागमविनिश्चिताः साधकेष्टप्रदादेव्योना
नारत्नविभूषिताः एतासांदशविद्यानांगुणान्वक्ष्यामितेशृणु दक्षिणामूर्तिरु
वाच मुक्तिंददातित्रिपुरालक्ष्मींलक्ष्मीर्ददातिच विद्यांददातिवाग्देवीप्रत्येकं
जन्मनिश्चलां मातंगीराजसीशत्रूभीतिंहरतिनिश्चशः शारिकाशंददात्येवराज्ञी
राज्यंप्रयच्छति ऊंतारातारयतेसिन्धुंसेश्वर्यंभुवनेश्वरी भैरवीदेवीददात्येवसन्तति
विश्वव्यापिनी पनेमालामुखीदेवीभक्तेभ्यःफलमिष्टदम् ।

प्रयच्छन्तिमहादेविसनाहोमजपादिभिः इतिश्रीदक्षिणामूर्तिविरचितेरुद्र
स्कोशेसर्वागमार्णवेदशविद्यारहस्यमंत्रोद्धारकोशग्रन्थाख्यानेनामप्रथम
कल्पः १ ततःत्रिपुराषट्सस्वीनामुद्धारगुणाः ईश्वरउवाच शृणुदेविप्रवक्ष्या
मित्रिपुरांपरिवारिणाम् षट्स्वसीमरहस्यंमंत्रोद्धारंब्रवीमिते श्रीदेव्यु
वाच गुरोविद्यारसंभूतनानाशास्त्रविशारद श्रोतुमिच्छाम्यहंमंत्रान्सर्वेच
मुक्तिदेहनवे दक्षिणामूर्तिरुवाच शृणुत्वंमहाभागिन्सर्वंवक्ष्यामितत्वत
दशविद्याभद्रकालीनरीयाच्छिन्नमस्तका दक्षिणाकालिकाश्यामाकालरा
त्रीतिसुन्दरी षट्सखीनामरहस्यंमंत्रोद्धारंब्रवीमिते तत्रादौभद्रकालीमं

श्री ८

णोद्धाराणि कालीत्रयं कूर्चयुग्मं तन्मायुग्मं च भद्रिका भद्रकालिपदं स्वाहान्तानि
प्रतिलोमतः ठद्वयेन समायुक्तो भद्रकालीमहामनुः इति श्यामातन्त्रे भद्रकाबी
जनामानि ॐ कं च मुण्डमालातन्त्रे भद्रिका भास्वतीमीमामैवीनचितये सततम् त्र
त्तनमपरं तेयं ब्रह्मान्यय समभद्व प्रकाशम् क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं मे भद्रकालि मे
ह्रीं ह्रीं हूं हूं क्रीं क्रीं स्वाहा इति भद्रकालीमूलम् अथ तारीमंत्रोद्धारः ॐ कं स्वतन्त्रे प्र
णवेनारकाज्योतिस्तारास्तत्तेन मद्यति तर्यामूलमिदं प्रोक्तं स्वतन्त्रेशभुना
स्वयम् अथानारकाज्योतिस्ताराबीजोद्धाराणि ॐ कं च कामेश्वरीतन्त्रे प्रदंभेतार
काज्योतिःताराबीजानि पंचवक्र प्रकाशं ॐ गं ऐं ओं ऐं महातारैं नमः मूलम्।

अथ छिन्नमस्तामंत्रोद्धारः ॐ कं च छिन्नाशिरोमणौ अंबिकासकलाप्रमाचारुकं च
सुरेश्वरि ऐंतेउन्नानवीजं च हट्टूयसमायुतम् ॐ ह्रीं क्लीं क्लीं छिन्नमस्तके क्लीं फट् स्वा
हा अथ छिन्नभेदात्मके ॐ कं वागमलक्रीं लक्ष्मीं लक्ष्मीं नयामायोमायोद्धादशकाम
कामय वज्रवैरोचनीयहेमायफट्स्वाहयायने इत्युद्धारः श्रीं ह्रीं ह्रीं ऐं वज्रवैरोचनी
ये ह्रीं ह्रीं फट् स्वाहा अथ दक्षिणकालीमंत्रोद्धारः ॐ कं च श्यामारहस्ये क्रोधीशयंती
रयुग्मं तन्मायुग्मं ततो भियं दक्षिणकालिकाशेव मनोकालीत्रयं पुनः कूर्चयु
ग्मं पराद्युग्मं पयश्च स्वसुरेश्वरि दक्षिणकालिकायाश्च मनुर्द्वाविंशदक्षरः क्रीं क्रीं
क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं दक्षिणकालिके क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहा अथ श्यामामंत्रोद्धारः ॐ कं

श्री ५

वश्यामातन्त्रे ह्रीश्यामाह्रींतथालक्ष्मींकालींनिक्षवनष्टयम् ततः स्वधारमेश्या
मेकमलशापंविमोचय अमृतेस्रावयस्वाहा श्यामामन्त्रमुदाहृतम् प्रकाशे श्रीं
ह्रींक्लींकोंकैंकौंकः स्वधारमेश्यामेकमलशापंविमोचयस्रावयस्वाहा मूलम् ऐं
वकालरात्रीकल्पे प्रणवंवासनामायामन्मथाः कमलोद्भवम् इतिदोषः मन्मथं
कमलातथाऽन्यथंपाटेरस्मतरः वीजंपंचाशिरोत्तेयंततः पल्लवमुद्धरेत् इति
ख्रिन्नारहस्ये ततोमध्येभिधांतत्कांभिधांचकामिनिगणेशाय्यैंतथावान्तेवि(
संचसमुदाहृतम् प्रकाशे गेंपेंह्रींक्लींश्रींकामेश्वरिसर्वजनमनोहारिसर्वमु
खस्तंभिनि सर्वराजवशंकरि ॥ संतेसर्ववशंकुरु वीर्यंदेहिपुरंगमध्यस्वकाः २ तुरि ५

दुष्टनिर्दलिनि सर्वस्त्रीपुरुषाकर्षिणि वन्दीशृंखलां स्रोटयत्रोटय सर्वदुष्टान्मे
जय द्वेषान्मर्दलयनिर्दलयसर्वान्स्तंभय २ मोहनास्त्रेण द्वेषिणमुच्चाटयउच्चाट
य सर्ववशंकुरुकुरुस्वाहा देहिदेहि सर्वकालरात्रि कामिनिगणेशाय्यै नमः इ
तिकालरात्रीमूलम् अथभेदाः देवीशत्रिपुरावाला विज्ञेया द्वादशात्मिका उक्तंच
मणिमालातन्त्रे द्वादशात्मकंमा विज्ञेयं देवि नात्रिपुरा हृतम् केवलं मुक्तये देवि य
न्योक्तं तन्नुभं स्मृतम् अथो कामेर आद्यात्मिका चविज्ञेया विद्या श्रीशोडशान्तरी प
रंयत्त्वं विन्देविसयोमुक्तिपदंस्मृतम् तथा सकलोत्रिपुराशिरोमणेः अथात्म
कमिदंवीजंत्रिपुरायाः स्तत्तथा अथभिंवत्सरेवाविमामेरयभिरेवच अथभि

द्विवर्षैर्वापि मासैर्वा सप्तभिर्भैरवेव च अष्टभिर्द्विवर्षैर्वापि जानीयं सुकिललक्षणम् लक्ष्मी-
श्री भेदद्वयं ज्ञेयं भाषितं कृत्तिवाससा लक्ष्मी च रुक्मिणी चैव त्रिभिर्वर्षैः फलं लभेत्
१० अथ सरस्वतीभेदाः उक्तं च कामिनीकल्पे वाग्देवी च तथा वाणी सरस्वत्यनलप्रि-
या भेदास्त्वेते च विख्याताः फलं वर्षं च तत्क्षये ततः ताराभेदाः उक्तं च भैरवीतन्त्रे वा-
मकेश्वरे तारा पितारिणी चैव मकरादानथेव च नीलसरस्वती चैव उग्रतारा प्रकी-
र्तिता ताराभेदास्तु पंचैव मस्योम्मे प्रकाशिताः अथ भुवनेश्वरीभेदाः उक्तं च
भैरवतंत्रे भैरवी भीमरूपा च भीमापि भुवनेश्वरी भस्मा फलप्रदा देवी निसंव-
र्षं च तत्क्षये अथ मातंगीभेदः रुद्रयामले मातंगी समुखी चैकं मातंगमुनिना १०

स्मृतम् मातंगी वशिनी देवी उच्छिष्टा शांभरी तथा देव्याभेदा निवन्नारि फलं वर्षं च
तत्क्षये अथ शारिकाभेदद्वयम् शारिका पितथा पर्णा फलदापि द्विवार्षिकी अथ
राज्ञीभेदाः राज्ञीभेदद्वयं प्रोक्तं राज्ञी च खगगामिनी द्विवर्षमध्ये भस्मा च राज्ञी राज्यं
भविष्यति भीडभेदविहीनां च प्रजाभाग्यविवर्धिनी ऊलिकार्णवे अथ ज्वालामु-
ख्याः उक्तं च ज्वालाशिरोमणौ तारं ज्वालामुखी चैव मस्त्रिका भगरूपिणी षण्मासेषु
फलं दं प्रोक्तं ज्वाला भेदत्रयमिदम् एतासां दशविद्यानां नानाभेदमुदाहृतम्
नवादौ त्रिपुराभेदाः त्रिपुरातिलके प्रणमालातंत्रे च त्रिपुराभैरवी विद्या हिंग-
ला च गिरिका तथा चण्डमण्डिनारसिंही चेन्द्री हैमवतीश्वरी मत्तनी वारुणी र

श्री
११

गोमहात्रिपुरसुन्दरी देव्याद्यावशभेदास्तथोक्ताएंनेत्रिमूर्तिना प्रकाशम् श्रीं
ह्रीं सौः त्रिपुरेपिवन्दवमतं कामःशरेभैरवि ऐं ह्रीं श्रीं ह्रिं शलेनत्रैवकमला
त्मामाय्मतंवागिके वाग्भवेद्द्सकलह्रीं च सकलह्रीं श्रीं नारसिंहिनथासेन्दिवा
रयामेवह्रीं च मदनःकामं पराहृत्पिणी देवीहैमवती यथैपिकमलालक्ष्मीतथैं
मन्मथः चन्द्रोर्वारुणिवाकपरत्वपराद्वैगेस्तनाशंभुना ह्रीं श्रीं क्लीं वरुणेशार
दापेनधाय्मतं पराहृत्किणी विद्याश्रीविपरीतभावसहितःस्यात्मोडशात्माबि
धिः इतिषोडशाक्षरीभेदाः श्रीदेव्युवाच महेश्वरित्रिकालज्ञाशरणाग
तवत्सल भेदेहनानांदेवीनांमन्त्रंतवक्तुमर्हसि ॥ ईश्वर उवाच

दयथानवदेवेशितद्वाम्यहमसमासतः अथत्रिपदःपञ्चकंमेरवतंत्रे ऐं ह्रीं श्रीं
ह्रीरणालीवीजद्वयेफलप्रदं मयःभद्ध्राहृद्धीं शाकिनीरमन्नेथोक्तमपिर्धंजेद्दिना
अथहृत्किणाः ऐं ह्रीं चैवेनहृत्किणालांरेलक्ष्मीरथसत्था अन्नेशोक्तंमहेशा
निलक्ष्मीभेदद्वयंविदम् प्रकाशम् ऐं ह्रीं श्रीं लक्ष्मि ऐं ह्रीं सःस्वाहा ऐं ह्रीं हृत्कि
णि ऐं श्रीं स्वाहा अथसरस्वतीभेदाः तोमापरामदनवाग्भवमेवतामातारेव
शोक्तंपरमेश्वरेणवाग्देवताथाःफलदंद्विवालेन्दणोनमोभक्तिपरायणानां
प्रकाशम् ऐं ह्रीं ऐं ह्रीं ऐं वाग्देवतायैनमः अथवाणीभगवत्याः तारंलज्जोर्ध
वीजंवसंतेस्त्रंभयदाहनम् ऐं ह्रीं ऐं वाणीभगवत्यैनमः इतिमूलम् अथस

श्री
१२
12

स्वतीमंत्रः वांगीश्वर्यापिविभूतिश्चप्रतेसरस्वत्यैनमः नमोऽस्तेपरमेशानि
मयाप्रोक्तंनगात्मजे प्रकाशम् ॐह्रींॐसरस्वत्यैनमः अथानलप्रियामूलम्
नीलसत्वावाग्भवंच मध्येनलप्रियेततः मध्येविघ्नयान्तेवपार्वतीस्मरन्
त्रिनि ॐह्रींऐंअनलप्रियेॐनमः देव्यास्तुतारिभेदानि सरस्वत्यावरानने अ
घनाराभेदाः प्रकाशम् ॐऐंऊंह्रींऐंऊंतारेफट्स्वाहा ॐह्रींऐंऊंउग्रतारेफ
ट्स्वाहा २ ॐह्रींऐंऊंनीलसरस्वतिफट्स्वाहा ॐह्रींस्त्रींह्रींऐंऊंउग्रतारेफट्स्वा
हा इतितारामेदाः अथभुवनेश्वर्याः ॐभैरव्यैनमोमूले ॐह्रींभीमरूपायैन
मोमूलम् ॐह्रींऐंक्लींपकजटेफट्स्वाहा ४ ॐह्रींश्रींभीमायैनमइतिमूलम्

ॐह्रींश्रींक्लींभुवनेश्वर्यैनमः इतिमूलम् अथमातंगीभेदः प्रकाशम् ॐक्लींश्रीं
ऐंश्रींक्ष्रींउच्छिष्टचाण्डालिनिदेविमहापिशाचिनिमातंगिदेविक्लींठःह्रींठःऐं
ठःस्वाहा ११ सुमुख्याःस्वाहान्तेवाॐउच्छिष्टचाण्डालिनिसुमुखिदेविमहापिशा
चिनिह्रींठःठः १२ अथचक्रिण्याः ॐक्रींक्ष्रींमहाचक्रिणिऐंठःस्वाहा अथकुब्जि
कायाः ॐश्रींश्रींकुब्जिकेदेविह्रींठःस्वाहा ततःशंभर्याः ॐश्रींदेविशांभरिक्लीं
ठःस्वाहा अथशारिकाभेदद्वयम् एकःपूर्वमुक्तः ॐह्रूंक्ष्रींश्रींशारदेव्यैअपर्णायै
नमः अथहैमवतीश्वरीमूलम् ॐह्रींश्रींहैमवतीश्वरिह्रींस्वाहा भेदादेवविहीने
त्यलम् अथाम्बिकामूलम् ॐह्रींमानरक्षिकेह्रूंफट्स्वाहा अथभगवद्रूपिण्याः ॐश्रीं

श्री
१३
13

देवि भगवृषिणि हूं फट् स्वाहा एतानि भेदमन्त्राणि मया प्रोक्तानि पार्वति ए
तासां दशविद्यानां मन्त्राणां शृणु वक्ष्यहम् भद्रकाली यथा देवी दक्षिणाका
लिका तथा प्रकाशे क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं भे भद्रकालि भे ह्रीं ह्रीं हूं हूं क्रीं क्रीं क्रीं स्वा
हा १ क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं दक्षिणकालिके क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहा २ नरीभे
द विहीनास्ति यथेष्टफलदायिनी प्रचण्डछिन्नमस्तादिविद्या गं ह्रीं श्रीं क्लीं ऐं
छिन्नमस्ते ह्रीं फट् स्वाहा २ गं ह्रीं श्रीं ऐं वज्रवैरोचनि ह्रीं ह्रीं फट् स्वाहा दक्षिण
कालिका श्यामा कालरात्रिः सुरेश्वरि एता भेदविहीनाश्च यथा कामफलप्रदाः
इति श्रीदक्षिणामू. उड्डारकोशे षड्देवी मंत्रोद्धारभेदकथनं नाम द्वितीयः कल्पः २

श्री ईश्वर उवाच अथो देवि प्रवक्ष्यामि देवीनां मंत्रमुत्तमं शृणुष्वैकाग्रमनसा श्री
मिन्नांकुरस्हलान दक्षिणामूर्त्तिना तस्मिन्काले निवासिनी तथा भाषिता षोडशी
विद्यानन्दस्तत्पश्चको मुनिः तस्मिन्काले मुनेस्तस्य चाश्रमं मुनिसेवितम् आयप्रुम
नयः सर्वे मोक्षकामं मंत्रकांक्षिणः लोहितो दालको शेखामा नेगो पुंडरीकजो गा
लिस्पगालवौ चैव मेने तस्याश्रमे यथुः सर्वे मिलित्वा मुनिश्रेष्ठा स्तेश्री दक्षिणा
मूर्त्तिमिदं नमस्तुः परस्परं वैसकलेष्ट देवीमन्त्रांश्च वैयांश्च भर्दान्यपृच्छः श्रीद
क्षिणामूर्त्तिरुवाच शृणुध्वं मुनयः सर्वे वक्ष्यामाम्यहं सुत्तमम् चराचरेस्मिं जगते
देवी त्रिपुरसुन्दरी नैव नारदकाविदस्ते देवी सीमन्तशेखरा तस्याश्चवदनाम्भोजा

श्री
४

न्समदेव्याः श्रुतामया श्रविशेषेणैवकालेन फलदालब्धाश्रुताः कथयप्र
भुः कादेव्याः कानिनामानि कीदृशानि मनूनिच प्रसादेकुरुविशेषेणचेदस्या
मुदयातव मुनिरुवाच देवीनांपरमश्रेष्ठामंत्रोत्कृष्टप्रथमाश्रुतः येनश्रवण
मात्रेणाश्वमेधफलंलभेत् ईश्वरउवाच मुनीश्वरान्मनून्देवोदक्षिणा।
मूर्त्तिरभ्यधात् समविद्याप्रराधोक्ता वज्रयोगिन्यादिदेवताः तासांवक्ष्यामि
नामानियानिवेतेश्वरनन्दिनि दक्षिणामूर्त्तिनातेषांप्रकाशितानितत्वतः श्री
वज्रयोगिनीदेवी वाराहीशारदातथा कामेश्वरीतथागौरीयज्ञपूर्णातथैव
वच कुलवागीश्वरीत्येताः समदेव्याश्रुतामया दक्षिणामूर्त्तिनातेषांसमविद्या
प्रकीर्त्तिताः

एतासांवलमात्रिमदेवीत्रिपुरसुन्दरी सृष्टेजगदेतान्त्रपालनेचसुरेश्वरि
हरतेपितथाविश्वंचराचरसमन्वितम् ऋषिरुवाच एतद्वाक्यमनंतनस्यात्प्रभो
भोतात्र्नेमया तासांमंत्राणिवक्ष्यामिश्रृणुधंमुनिपुंगवाः प्रथमंमंत्रोद्धारणिउक्तं
वसुनेत्रप्रणवंसकलाचैववीजोद्धेफलदायकौ मध्येपिवज्रयोगिन्याश्चान्ततो
रमुदाहृतम् प्रकाशम् ऐंह्रींवज्रयोगिन्यैस्वाहा अस्यामंत्रंसमुच्चार्ययः संग्रामं
प्रविशति सनिर्जित्यरिपून्सर्वान्कल्याणीगृहमाविशेत् अस्यवीजद्वयंदेविजप
नेयादिमानवः द्वादशदिवसंतावत्सिद्धिर्भवतिवांछिता अस्यावीजमुपादिश्य
येकांतेप्रजपेन्नरः स्वस्त्रीतथाभार्यायामेयुतंकृत्वेनरः शुक्रेणसहदेविशिवम्·

श्री ५

मभिरोचयेः लिखेत् लिखितासंभवेच्छाजायस्यायन्त्रं समन्त्रकम् लिखित्वाधारयेन्म
न्त्रि त्रैलोक्यविजयी भवेत् अस्यासंभोगकाले तु मंत्रो जपन्त्रोरेखारि कान्तायामेत्सुतं
कुर्याद्दृढपुत्रयुतो भवेत् अस्यायंत्रं समंत्रं वा बाहौ यो धारयेन्नरः यावज्जन्मभवे।
तस्य तावल्लक्ष्मीर्भविष्यति अस्यायंत्रं समंत्रं वक्त्रे तो यो धारयेन्नरः अनुवादेम।
शत्रूणां वाकाजनः सहस्राभवेत् अस्यास्त्रिपुरसुन्दर्यामन्त्रं चाभोजातन्मयाकृतम्
फलमस्यामहाश्चर्यकारिकं मुनिपुंगवः सम्मोघयं कान्तामदनं ऊं जगमगो रोचनं
अरुछरे विषारिष्ट सिद्धार्थमयूनो । इति वज्रयोगिनीमंत्रः ऊं क्रौं वसलकुन्तो त्रिपुरा
तिलके वा सना चैव वाह्लीकं तमो वीजसमवितं वाग्भवं सौम्यकं चैव ततः पल्लवमुद्धरे न ५

भगवति पञ्चालिनि त्थावाराहि देवते वराहमुखि चैवं तया सना स्व मर्दै न था
ततः पंकजपयो जो द्धारं नीरे महेश्वरि भगवत्यास्त्ववाराह्याः पञ्चत्रिंशाक्षरो मनुः
अथ वाह्लीकवीजोद्धारः वाल्मीकं मद सेत्तां वह्निस्थ वीजं मुनीश्वराः ग्लौं वीजोद्धा
रमेन हि वामदनं तमावदेत् मुंडमालातन्त्रोक्तम् अथ नमो वीजोद्धाराणि स।
तैरे तमोवीजं तथा धान्तमोऽहं निमिरमेव च लं वीजोद्धाराणि पतानि कृत्रिमाण्य
पराणि तु प्रकाशम् पं ग्लौं लं स्वैनेमो भगवति वराहि देवते वराहमुखे पं ग्लौं
ठः ठः फट् स्वाहा इति वाराही मूलम् अथ शारदामंत्रोद्धारः ऊं क्रौं च शारदायै टले
तारे माया च मदनः शारदिते यमोऽस्मि कम् मंत्रं वषट्स्वाहाते यं ततः पल्लवम्।

श्री ९

हरेत् भगवत्यै शारदायै चानलं चाथ हृदयम् प्रकाशं ॐ ह्रीं क्लीं सौः नमो भगव-
त्यै शारदायै ह्रीं स्वाहा अथ कामेश्वरीमंत्रोद्धारः मायां च दक्षिणादीर्घं चेंदुः शीतां-
शुरेव च मदनं मूर्द्धि धान्तो ह्रीं सेयो जलनवीजकम् मनः समं शिरो ज्ञेयं ततः
पल्लवमुद्धरेत् जं ठ नाथे ततो देवि कामेश्वरि नयैव च ततो वाणदेवतापि स्वे-
ते नीरमुदाहृतम् कामेश्वर्या महादेव्या द्वाविंशदक्षरो मनुः चेंदुवीजोद्धारं पं द्रां
च अथ चन्द्रवीजोद्धाराणि कालो सर्गं स्वे चेंदुः शीतांशुरिंदुश्च शर्वरीपतिरेव च
ताराधिपः सुधारश्मिः कृत्रिमाण्यपराणि च अथोर्मिवीजोद्धारनामानि ग्रासिरेव
ऊर्मिवींचिस्तथा चैवं तरंगास्त्रिपयसस्तनम् ॥ ॥ १८

लं वीजोद्धाराण्येतानि कृत्रिमाण्यपराणि च अथ स्तनवीजोद्धाराणि आगमा-
लंकारे स्तनवीजं ऊं चं चैव सरोजं सजमेव च जं वीजान्येवमेतानि कृत्रिमाण्य-
पराणि च प्रकाशम् ह्रीं श्रीं शं हीं क्लीं ऋं जं जम्भनाख्ये कामेश्वरि वाणदेवने स्वा-
हा इति भैरव पटलोक्तमूलम् अथ गौरीमंत्रोद्धारः त्रिभुवनशिरोमणे प्रणा-
वं कमलां चैव मायां वाह्लीकमेव च शिववीजं तथा देवि गौरीशर्वस्य हृदयम्
भगवत्या महागौर्या वालस्तद्वादशाक्षरः अथ शिववीजोद्धारः ऊं लं हूं शम-
णो शिववीजं च शंभुश्च शर्वः शंकर एव च गं वीजानि च तानि कृत्रिमाण्यप-
राणि च गं श्रीं ह्रीं ग्लौं गं देवि गौरि गीं स्वाहा अथान्नपूर्णामंत्रोद्धारः कामेश्वरीं तं

श्री २

वेतारंपरापिकमलामीनकेतनमेवच विद्येनतोभगवतिमाहेश्वरिततः।
पुनःअन्नपूर्णेठद्वयंचमन्त्रविंशाक्षरःस्मृतः मीनकेतनशक्तिदोषः त्रिपुरासर्व
स्व अतेमायापिपश्चाचकामंविद्यमुदाहृतम् वीजेनषट्शिरोजंपंविद्येनमह
भामिनि रक्तहारः प्रकाशम् ॐभगवत्यैविद्महेमाहेश्वर्यैधीमहि तन्नोन्नपू
र्णाप्रचोदयात् प्रकाशे ॐह्रींश्रींक्लींनमोभगवतिमाहेश्वरिअन्नपूर्णेस्वाहा अथ
कलवागीश्वरीमंत्रोद्धारः मुण्डमालातंत्रे प्रणवंमदनंचैवस्कन्दंनारायणा
प्रिया तदंचैवमिच्छावीजंततः पल्लवमुद्धरेत् पद्महस्तेनततः पश्चा
कलवागीश्वर्येवच अन्तेचवामं ॥

नावीजंपश्चंकात्यायिनीरजम् नर्तकीवीजमंभोजंपयस्त्रैवस्वरेश्वरि कलवागीश्व
रीदेव्यास्तर्यविंशाक्षरोमन्त्रः तत्रेच्छावीजोद्धारः वामकेश्वरे इच्छावीजंस्मृहाको
लालिस्वावीजंचतत्स्वयम् चंवीजान्येवमेतानिकृत्रिमाण्यपराणिच अथनर्तकी
वीजनामानि छिन्नारहस्ये नर्तकीवीजमन्त्रंवेश्मापिगमिनीकान्तया पद्मपत्रीपं
चवीजानिवींवीजस्यान्तेपरम् अम्बुजंभोजपारैकामितिदोषः प्रकाशम् ॐ
क्लींह्रांश्रींहूंफषहस्तेकलवागीश्वरिपेंठः ठः रथींठः स्वाहा इतिमूलम् पताम
यामहेशानिसमविद्याः प्रकीर्तिताः अथाहंतवमन्त्रातेहृदिपद्मोवतेप्रियम्
वदेमसततंदेवितद्ध्यामिसविस्तरम् श्रीदेव्युवाच पंचानांवालकानांच

श्री
१८
18

कीदृशास्तेमनवस्याः कथयामिशृणुमम सूचितान्प्रकाशिताः अथयत्नः
ब्रह्मर्षेसर्वशास्त्रतत्त्वज्ञत्वात्सकलंश्रुते मनूनांचकुमाराणामस्माकंवक्त
मर्हसि दक्षिणामूर्तिमनिब्रवीति ईश्वरउवाच शृणुपार्वतिदेवेशिमहर्षी
णांशृणुशिवे दक्षिणामूर्तिनोक्तंयमनेवस्वामितत्त्वतः श्रीईश्वरः हेरम्बशरज
न्मानौकार्तवीर्यार्जुनस्तथा हनुमच्छ्रीभवेतालस्तेभाषिताःपंचवालकाः भैर
वंतेवामकेश्वरेच हेरम्बश्वरजन्मानौमहाम्रत्युंजयस्तथा कार्तवीर्यार्जुन
श्चैवहनुमद्भैरवौतथा स्वयंमयाचतेप्रोक्ताभाषिताःषट्कुमारकाः रुद्रयामले
पि गणेशोवटुकश्चैवस्कन्दोमृत्युंजयस्तथा कार्तवीर्यार्जुनोप्येवंसुग्रीवोहनुम
नथा

यामलेरुद्रशास्त्रादौभाषिताःसप्तबालकाः अथादौगणेशमंत्रोद्धारः रुद्रयाम
ले प्रणवंकमलांलज्ञांकन्दर्पमदवीजकम् शंकरंषष्ठिगशेत्रेयेनतः पल्लवम्
द्धरेत् गणपतेस्ततः पश्चाद्वरन्देवशमानयेत्तिव श्रेतापिठद्वयंतेयेअष्टाविंशा
क्षरोमन्त्रः प्रकाशम् ॐश्रींह्रींक्लींग्लौंगंगणपतयेवरवरदसर्वजनंमेवशमा
नयस्वाहा मूलम् अथकुमारस्य कुलचूडामणौ प्रणवंलक्ष्मीबीजंचमन्त्रंनहि
शिरःस्मृतम् मध्येकुमारायनमोऽन्तेनीरमदाहृतम् अथलक्ष्मीबीजोद्धारः सि
द्धसारस्वते लक्ष्मीबीजेकान्तिबीजेशोभापिसप्तमा ह्रींबीजानिचचत्वारिकुत्रिमा
णिप्रयाणितु प्रकाशम् ॐह्रींकुमारायनमःस्वाहा मूलं अथकार्तवीर्यार्जुनस्य

श्री
५५

प्रणवं वाग्भवीजं चापि वारुकं मन्मथस्तथा शुक्रवीजं तथा शून्यं कमलो रसनोत्त
था वैदेहीं ततो वक्रं लेचन्तरगं वस्रेश्वरि मध्ये नामविन्नेयं कार्तवीर्यार्जुना
यच ध्रुवं तेपयो मनुः प्रोक्तं पक्विंशाक्षरः प्रिये अथ शुक्रवीजोद्धारः छिन्नाशिरो
मणौ शुक्रवीजं तथा काश्रो भार्गवः कविवीजकम् देमाममोमहेशानि स्मरास्व
रनमस्कृते वौंवीजानिनतये वैवेकृशिमान्यपरागिणः प्रकाशम् गैंश्रौंक्लींक्रीं
ह्रौंश्रोंश्रीं क्रौंपं हुं फट् कार्तवीर्यार्जुनाय स्वाहा शुक्रवीजोद्धारो लांच अथहनु
मतः क्रतहृद्गमणौ प्रणवम्भुवीजंचविभूतिस्तदनन्तरम् हनुमतेत
तः पश्चाद्रामदूताय वै नमः लंकाविध्वंसनायेव अंजनीगर्भसंभवः भूताय शा
किनी

वैवशाकिनीनदनन्तरम् विध्वंसनाय किलिद्वौ बवुकारणे वपुनः विभीषणा
यहनुमदेवायनदनन्तरम् अहंमायाहरिणालीबोषक्तन्देनयेवव हरमायस्त
थान्तेपि समष्टाक्षरो मनुः प्रकाशम् गैंपंह्रीं हनुमते राम दूताय लंकाविध्वंस
नाय अंजनीगर्भसंभूताय शाकिनी डाकिनी विध्वंसनाय किलिकिलि बुवुकार
णे विभीषणाय हनुमद्देवाय गैंह्रींश्रींह्रांह्रांफट् स्वाहा ९ अथ भैरवस्य प्रणवंम
मध्येपि वटुकं भैरवायापमदीनतथा अथिवीजं कल्पवीजं शान्तश्रीवीजसंयुतम् मायां
यामलाकम् अथापवीजोद्धारः वामकेश्वरे अथवीजं च जीमूतमन्मथं हृदवलंचवं

श्री
२०
20

वींवीजानिचपंचैव मन्त्रनान्यपराणिच अथाग्निवीजोद्धारः त्रिपुरातिलके अग्नि
वीजंतथासिन्धुसंभवे सागरस्तथा रुंवीजानिचचत्वारिक्रमिमाणपराणिच रु
कारकारयोभेदः अग्निवीजे रे अग्निवीजंरुं अथग्नयोरल्लशदन्त्ररमितिनदोषः
अथ कल्पवीजोद्धारः आगमालंकारे कल्पवीजंचसर्वत्रमन्त्रपत्तपवीजकम् ता
मिकंस्वरकेस्तोइंनथाकल्पान्तवीजकम् ध्रंवीजान्येवमष्टौचक्रमिमाणपरा
णिच अथशतघ्नीवीजोद्धारः आगमलहर्याम् शतघ्नीशारिकाप्रयामा
याइलाशुष्कलातथा ग्रींवीजानितुपंचैवमसन्यान्यपराणिच प्र
काशम् ऊँह्रींवींरुंध्रंग्रींहींवटुकभैरवायनमः ॥

स्वाहामूले अथमहामन्त्रंजपस्यप्रत्तंप्रजंशक्तिशोभोपिशंकामांनस्त्रोद्देया
लपद्दोनयेव नस्याच्छक्तिः स्वेशरक्षजपसौमंत्रोद्धारोदेविमन्त्रंजपस्यप्रकाश
म् ऐंजंसः हंसः मांयालपमोहंसः नृ ऐं अथसुग्रीवस्य आगमशिरोमणौनारं
मायावाग्भवंमन्मथंचशक्तिर्मध्येनामसंन्यानथान्ते कालीपद्मोर्ध्वंचपद्मोसम
स्तापमोनीरमेषसुग्रीवमंत्रः इत्युद्धारः प्रकाशम् ऊँह्रींपंक्लींसः सुग्रीवदेवाय
क्लींठः हुंह्रींठः स्वाहा मूलम् मयाख्यातास्तेरहस्यानिमंत्रेतेवेसमवालकाः दक्षि
णामूर्तिः श्रुणाघमषयः किंचिद्गुह्यकमस्तिपश्चादि प्रवीमिभवताप्रीत्याश्रा
तामायितमर्हसि इतिश्रीदक्षिणामूर्तिविरचितेउद्धारकोशेसकलागमसागरे

श्री
२२

सम्मविद्यासमकुमारकोशाख्यानेनामततीयः कल्पः ३ मुनयः ऊचुः ब्र
ह्मर्षे सर्वतत्त्वज्ञ शास्त्राम्भोनिधिपारग नवग्रहाणामस्माकं मन्त्रं स्त्वं वक्तुम
र्हसि ईश्वर उवाच तस्मिन्काले महर्षीणां यदुक्तं धातृसूनुना नवग्रहाणां मं
त्रास्तान्वक्ष्यामि समासतः आदिमेन मन्त्रश्रुकाश्चर्षिर्विदुः परमेश्वरि एतेषां
च महेशानि षंदेषोबाणदेवताः भौमार्किराहवस्त्वेवं त्रयपतेसुनीश्वराः
देवस्य वगणस्य परशो लोचनत्रयदेवदेवताः केमश्च परमेशानि भूमिदेवः प्रकीर्ति
तः एते नवग्रहा प्रोक्ता शंभुना रुद्रयामले अथादौ पेवग्रहमेशो ह्यारः तथादावादि
त्यस्य विद्यनाद्यमारोह्यरे प्रणवं वामरे लक्ष्मीर्व्योमवीजं ततश्चैव च वीजं तर्यशि
रोन्तेयं ततः पल्लवमुद्धरेत् ।

ग्रहाधिराजाय तत आदित्याय ततश्चैव च अन्ते पल्लवं विज्ञेयं मन्त्रे उक्षाक्षरः स्मृतः
अथाम्बरवीजोद्धारः अम्बरं वह्निवीजेन च भून्यंशाक्षिरितिद्वयम् हरितेन हरिणीवी
जेन हरिद्रावीजमेव च स्त्रौः वीजानि षट् देवि ज्ञात्रिमाण्यपराणि च अम्बरवीजं हं श्रां
स्त्रौः प्रकाशं ॐ स्त्रौं श्रीं श्रां ग्रहाधिराजाय आदित्याय स्वाहा ॥ अथ चन्द्रमस्य उक्तं च
स्वतन्त्रे प्रणवं च तथा प्रोक्तं स्कन्दं रसतारा च षडाननः मध्येपि ग्रहनाथाय तु पायां
न्ते च ठद्वयम् उपस्य ग्रहनाथस्य मन्त्रस्त्वर्दशाक्षरः अथ षडाननवीजोद्धारः शि
उज्ज्वकासर्वस्वे षडाननः शरजन्मा स्कन्दः कुमारवीजतर्कम् शांभवः शालिगी
वीजं तथा षडानवीजकम् देवीनामानि च समैव समन्यान्यपराणि च प्रकाशम्

श्री
२२

ॐ ह्रां क्रौं ठं ग्रहनाथाय बुधाय स्वाहा १४ अथ गुरुकस्य उक्तं च आगमशिरोमणौ अ
गार्वे चोर्ध्ववीजं च स्तनवीज समन्वितम् शिववीजं ततो मध्ये ग्रहेश्वराय चेतनम
गुरुकायान्ते समरीचैव बालस्वनं दशाक्षरः प्रकाशम् ॐ पैं गौं ग्रहेश्वराय गु
रुकाय नमः मूलम् १४ अथ बृहस्पतेः अङ्गं मायापि सौभाग्या स्वरास्वर नमस्कृते
तरंग वेश्य संयोज्य चार्वं गौ हिं गुवीजकम् ऊर्ध्वं च षट्शिरान्ते पंतनः पल्लव
स्वहेरेत् ततो ग्रहाधिपतये बृहस्पतये पदं च पुनर्वारि वह्नेश्चैव पद्मं लक्ष्मीं
तनीरजम् वासनापंकजं चैव मन्ने पंके च नेशिवे इन्द्रहारः सौभाग्ये निरोधः
दक्षिणामूर्तिः तस्यापि गम्यगुनयः स्वयंपस्तनयो भवेत् करुक्षिणीकसौभाग्या
योर्ध्वं वीरस्तनेरमहेदि

निरोधः उक्तं च सकृतौ सुन्दरीसर्वस्वे प्रणवं सकलाचैव देवेशि रुक्मिणी तथा
ततो वारि वह्नेश्च निरोधः वामकेश्वरे प्रणवं च परां लक्ष्मीं वीचि वीथ्यापि योजये
त् चं हो मठं ततः पश्चाद् ग्रहाधिपतये तथा ततो बृहस्पतये पितनो जौ स्तनवीजकं
पद्मं लक्ष्मीं नीरजं च वासनापंकजं तथा अन्ते नीरे समाख्यातं पंचविंशाक्षरो
मनः प्रकाशम् ॐ ह्रां श्रीं ज्रीं पैं ग्लौं ग्रहाधिपतये बृहस्पतये वीं ठः श्रीं ठः पैं ठः स्वा
हा १७ अथ चन्द्रस्य उक्तं च कालीपटले अथ तं च हरिणा ह्रीं च ऊंती वीज समन्विते
हेरोनि शान्ते संयोज्य भूम्यानुस्वार संयुतम् नाद्यवीजं ततो मध्ये चं द्रायान्ते समरीस्व
ना अथ नासवीनो हारः उक्तं च भैरवीतंत्रे नाद्यवीजं च नरनेताश्वं स्तनवीजकम्

श्री
२३

वंबीजानि चवमारिहृत्क्रिमाणपपराणिच प्रकाशम् गंश्रींक्लींवंवेशायनमः पनो
वैपवबीजानोग्रहाः पंचमकीर्तिताः अथविग्रहमेवोद्धारः अथभौमस्यउक्तंच।
शारदाटीकायाम् चाश्मांहरिणीवीजेनशक्तिणोशार्वरीपतिः वेधोवीजंततोम
धोग्रहाधिपतयेनमः भौमायांतेपयः भोक्तोमनुःपंचदशाक्षरः अथवेधवीजो
द्धारः वेधोवीजेविधिर्ब्रह्मास्वयंभूर्वीजमेवच कंबीजान्यपिचनारिहृत्क्रिमाणप
पराणिच प्रकाशम् यंक्लौंः श्रींशेकंग्रहाधिपतयेभौमायस्वाहा मूलम् अथ
शनैश्चरस्य उक्तंचाशामलहर्याम् तारंलज्जांश्रियंवैवबीजंत्रिशिरऊर्ध्वतः
ग्रहचक्रवर्तनेपिशनैश्चरायवैततः मदनंवासनाशक्तिरन्तेनीरमुदाहृतम् २३

शनैश्चरायदेवेशिमनुर्विंशाक्षरः स्मृतः प्रकाशम् गंह्लींश्रींग्रहचक्रवर्तिनेश।
नैश्चरायक्लींयंसः स्वाहा अथराहोः अस्यामेव प्रणवंवासनाग्रमनटमुग्मेवग।
र्जितम् ततोटंकधारिणेवराहवेहव्यवाहनः लमालक्ष्मीलयाभीमासेनेव
नमुदाहृतम् राहोर्विंशाक्षरोवालोयथाभीष्टफलप्रदः शक्तिहारः गर्जितनामा
नि गर्जितंसनवीजेचस्त्रानितंरसितंतथा रेबीजानिचवनारिहृत्क्रिमाणपरा
णिच प्रकाशम् गंक्लींक्लींह्रंह्रेंटंकधारिणोराहवेईह्लींश्रींभेस्वाहा शंभोर्नेवर
याणांचदेविनाभाषितामया स्वदिनेसाधकोमंत्राग्रहाणांसाधयेछिवे अथके
तोः उक्तंचतंत्रमुक्तावलोप्रणवेमकलाहृद्दिलनापिकरवुपिणे केतवेधिततः

श्री
२५
24

पञ्चाश्वन्तः शंकपयस्तथा केनयोऽयं महामंत्रो देवि येन वदशाक्षरः हृष्टिबीजो
द्धारः हृष्टिबीजेव करकेवर्ष पलस्तवार्षिकः क्लंबीजानि चवनारि क्लत्रिमाणि
पराणि च प्रकाशम् ॐ ह्रीं क्रू रत्नरूपिणो केन वेधेसोः स्वाहा पर्षानवग्रहाणां च मा
नवोभाषितामया श्रयाहं तव देवेशि वर्णानां वाक्षिवे मन्त्र केषां लोकोपका
रार्थं गोप्याद्गोप्यतमं कुरु येन विज्ञानमात्रेण मांत्रिकः साधको भवेत् इत्युक्ता
रकोशेन वग्रहं मंत्रोद्धारं नामवन्तश्रीः कल्पः ५ ॐ ऋषयऊचुः ब्रह्मर्षेत्र।
ह्मपुत्रवनमागार्णवपारग घमन्नोसि महाभागित्रस्मासद्रूपयाप्रभो नाना
शास्त्राणि यस्माभिः क्रुतानि तन्मुखोद्भजात् वर्णानां श्रोतुमिच्छामि मंत्रकोशानि
वेवयम्

दक्षिणामूर्त्तिरुवाच शृणुध्वमृषयः सर्वे मंत्राम्नायं यथाविधि वर्णानां मंत्रकोशं च
निःस्यन्तं त्रिपुरामुखात् ईश्वरः शृणु देवि प्रवक्ष्यामि मंत्रकोशं सविस्तरम् मुनीनां स
विनेयस्तु दक्षिणामूर्त्तिना पुरा उक्तं च त्रिपुरातिलके ईश्वर उवाच आत्मबीजमकारं
वस्वान्तं हृद्धीनमेव च मानसं च मनोबीजं पैतामहमिति स्मृतम् अपरं मन्त्रतन्त्रेषु
मकारस्य सुरेश्वरि अ शुभ्रं खमसंख्यामवेशसर्वं वेति भाषितं अकारस्यान्तमन्य
दुक्तं भैरवतन्त्रके आ इन्द्रो बीजं तथा जिह्वा मेरुत्वान्मघवान्तरिः शेवमिकारवर्णस्य
कृत्रिममपरं वदेत् मयाप्रोक्तं सुरेशानि ग्रन्थे भैरवतन्त्रके इ तुष्टिबीजं तथा मेधा
धीबीजं च मतिस्तथा येऽन्ये नैव विज्ञेयमीकारस्यान्तमपरम् मयाप्रोक्तं सुरेशा।

श्री
२५ निखिलपुरातिलकेप्रिये ऐंहींबीजंमहेशि ईं ततनिबीजंतथानन्तावामनेत्रान्तबीज
कम् सौर्यंसुकारबीजानिकाविमाणपयरासिच मयाख्यातानिसर्वस्वऊत्रि
कापाः सुरेश्वरि उ कपाबीजंतथाकेशंशिरोरुहंचमूर्धजम् ऐन्दवमन्तमन्यरु
कारस्यसुरेश्वरि शिरोमणौमयाप्रोक्तः स्वन्दर्याः परमेश्वरि ऊ पापाबीजंत
थापापंकिल्बिषंकल्मषंतथा किंकिरीबीजमेवंचमोगस्यमन्त्रंतपरम् ऋका
रस्यरहस्येस्मिन्कालाः प्रोक्तंमयाशिवे ऋ कृपाबीजंदयाबीजंकरुणाकार्षिकंत
था ऋकारस्यान्तमप्यज्ञापितंविश्वयामले ऋ विश्वबीजंदंयंतेयंदाकारंचनमश्रति
त्यक्तबीजंजगद्बीजंगोर्वंप्रोक्तंमयाशिवे ऋकारस्यान्तमप्युक्तंचरुद्रयामले ऋ ग
गाबीजंस्वर्धुनी · २५

वनाकवापीचस्वर्नदी प्रोक्तमप्यदसन्तंच ऋकारस्यमयास्मृतम् ग्रन्थेवसकृतेति
विमन्त्रसागरतन्त्रके लृ एकादशीमातृकावलनाबीजंतथैवच वल्लीबीजंवराकी
चवाग्यदन्तमावदेत् ग्रपंचमयाख्यातमेकारस्यसुरेश्वरि ऊलत्ल्र मणौग्रन्थे
रचितेमात्रिकायमैः एवाग्भवम् ऐंबीजंचवारणांचैरिकेश्वरः चन्द्रोऽपिचर्मेवसन्
वासनापितथैवच वांवग्यापिचवर्मार्णामाज्ञाद्वादशकामय रादुख्यातंमयादेवि
ऐकारस्यान्तंपरम् त्रिपुरासर्वस्वग्रन्थेदक्षिणामूर्तिनाकृते ऐ प्रणवंचतथा
तारंस्मृतेतोमापिप्रमकः वामस्तारवदेवशिकैतवंचमयास्मृतम् ऐच्छिकाशिरोम
णौग्रन्थेरचितेपिमयास्मृतम् ओ मोतबीजंतथामुक्तिर्ज्ञानंनिर्वाणबीजकम् ज्ञा।

श्री २९ मल्लारवदे देवेशि आगमस्तोत्रमयाख्याते ग्रन्थे भैरवतन्त्रके गं गं बीजं ह्रस्वबीजं च।
पादपं च परशरहम् मूरुहं च मयाख्यातमन्त्रनम परं वदेत् सिद्दसारस्वते ग्रन्थे
2 ब्रह्मरैशेव प्रकाशिते ग्रं नागबीजं भूपरं च भाग्यबीजं च मानवं क्रौं वंख्यातं मया
26 देवि ग्रः शाद्वस्यान्तं परम् ग्रंथे त्रिपुरसुन्दर्याः सर्वस्वे विषदुर्लभे ग्रः ककारं वशि
शेबीजं मूर्धबीजं च वारुणाम् वेयेबीजं विपिर्ब्रह्मा स्वयंभूबीजमेव च क
कारस्य मयाख्यातमन्त्रनम परं वदेत् ग्रंथे छिन्नारहस्यास्मिन्सर्वतेश्वर।
नास्ति नि क नमोबीजं पुष्कर च योबीजं च कपालकं वैष्णवस्य च बीजं च शे।
कं त्रिपुरयास्वयम् आगमामृत मंजर्यां दुर्लभायां ममापि च ख
२९

शिवबीजं च शंभुस्त्र शर्वः शंकर एव च गकारस्यान्तमन्त्रज्ञाषितं च मयाप्रिये
कलचूडामणिग्रन्थे दुर्लभे त्रिदिवापि च ग जिनबीजं षडभिज्ञा मोरजिह्वाजमेव
च मायात्मजो र्क वन्नस्त्रगो तमयमन्त्रं परम् घकारस्य मयाख्यातं ग्रंथे वै रुद्रयाम
ले च षडाननः शरजन्मा स्कन्दः कुमारबीजकम् शांभवः शालिनीबीजमन्त्रनम
परं वदेत् कुब्जिकासर्वस्वे ख्यातं मया त्रैलोक्यपूजिते ङ. नरबीजं च नन्दनं तामसं वं
न्तनबीजकम् चकारस्य मयाख्यातं ग्रंथे भैरवतन्त्रके च शनिबीजमर्कजं च पंगु
बीजं तथैव च कालं च मारबीजं च मृत्तिसन्दवबीजकम् छं बीजं च मयाप्रोक्तं ग्रं
थे कामेश्वरे शिवे छंबीजे हेरम्ब पञ्चनबीजं कुचं चैवम सरोजं सजमेव च जकारस्य

श्री
२१
२७

मयाख्यातमन्यदन्नतमावदेत् आगमालंकारेणापि ग्रंथे भैरवनादिनी ज
रह्यावीजं स्पृहाकांक्षालिप्सावीजं च तद्द्वयम् चकारस्य मयाख्यातमसत्य
मपरं स्मृतम् त्रैलोक्यग्रथिते ग्रंथे श्रीदेवि वामकेश्वरे क यमवीजं कालवी
जं कृतान्तसमवर्तिनम् कीनाशं मन्नवीजं च जकारस्य मयास्मृतम् त्रिपुरास
र्वस्वे ग्रंथे त्रिजगदुर्लभप्रिये कालवीजे हे जं खं च जन गलितं खनवीजं च
स्खलितं रसितं तथा टकारस्य मयाख्यातं स्वतंत्रे देवि वन्दिते ट पद्मं पंकजमंबु
जं नीरजं पयोजं तथा पंचटकारवीजानि कृत्रिमाण्यपराणि च मयाख्यातानि
देवेशि तंत्रे वैवाजमेव च ग्रंजुनीवीजकं ख्यातमन्नतमपरं स्मृतम् ३

इकारस्य मयादेवि ग्रन्थे वै रुद्रयामले वायुवीजं मनिलं च समीरणं मरुत्तथा स
मीरं वायुगंधिं धं वातेषम नवीजकम् ढकारस्य मयाख्यातमन्यदन्तनमावदेत्
वायुवीजे हे ढं धं भैरवतंत्रेयम् आशुगवीजे हे णं फं च वाणवीजं च मार्गणं च प
त्रिणमाशुगं तथा णकारस्यान्तनमन्यत्कुब्जे भैरवतन्त्रके ण शाविवीजं तमो
वीजं नामसीवीजमेव च तमाचत्तणदावीजमन्यदन्तनमावदेत् कुब्जिकासर्व
स्वग्रन्थे तद्वीजं च मयास्मृतम् त विलवीजं च विवरं सुषिरं नागलोककम् य
कारस्य मयाख्यातं तंत्रे वैकालिकार्णवे य चक्रिवीजं व्यालवीजं सर्पः काकोदरो
रगो भोगिवीजं भुजंगं च भुजंगामिति च स्मृतम् स्वतंत्रे देवदेवेशि दन्तिनामूर्ति

नाक्ते द पञ्चवीजं प्रभ्रस्नेच प्रस्तुतिस्तम जालया यकारस्यान्तमन्यत्रिपुरा
तिलकेस्स्मृतम् य ह्लारवीजं चलवर्णं सैन्यवेस्कूकरे तथा वाराहमन्त्रमन्यन्त
याख्यातं सुरेश्वरि त्रैलोक्यप्रथिते ग्रन्थे त्रिपुरायाः शिरोमणौ न मत्स्यं च मीन
वीजं च शाफरीवीजमेव च पञ्चवीजं मयाख्यातं ग्रन्थे छिन्नाशिरोमणौ प कूर्म
वीजं च कमठं कर्कटोपि कूलीरकम् कच्छपमन्त्रमन्यन्न याख्यातं च भामिनि
शारदापटलग्रन्थे त्रैलोक्यप्रथिते शिवे फ ऊर्मिर्वीचिस्तथा चैव तरंगास्त्रितये
स्मृतम् प्रसन्नमपरं ज्ञेयं मयाख्यातं सुरेश्वरि कालिकासर्वस्वग्रन्थे व
सर्णौ वप्रकाशिते व भद्रिकाभास्वनीभीमा ।

ठकारस्यान्तं परम् तंत्रे वै मुण्डमालायां मयाख्यातं सुरेश्वरि भ शूलिवीजं शि
लीवीजं मण्डूकं डुंडुरं तथा भेकीवीजं मयाख्यातमन्यमपरं स्मृतम् आगमा
स्मृतं मंजर्यां पर्वतीश्वरनन्दिनी म वागवीजं तथा वाग्मि वाचालं वै प्रवीजकम्
वीरवीजं तथा वापी मयाख्यातं स्वतन्त्रके य प्रग्री रेहस्तुवह्निस्तृजन मुग्रहवा
हनः रकारस्य मयाख्यातं प्रणामातं त्रे सुरेश्वरि र तमोवीजं तथा धान्तं मोहं तिमि
रमेव च लकारस्य मयाख्यातं स्वतंत्रे मुनिनिर्मिते ल प्रभ्रवीजं च जीमूतमम्बु
दं वलं घनम् वकारस्य मयाख्यातं तंत्रे वै वामकेश्वरे व भूवीजं धरणीवीजं वर्के
रे भाषितं मया व कल्याणं चैव शर्मापि शोभं च तच्छ्रयम् शकारस्य मया

श्री
२१
२९

ख्यातं ग्रन्थे भैरवतन्त्रके शशम्या बीजेन हि ह्रींजे विशुद्धनन्दा तथा ह्रांदीनो बी
जकं चैव मसमयम परं स्मृतम् षकारस्य सुरेशानि ग्रन्थे वै रुद्रयामले ष शक्ति
घर्मापि विज्ञेयो शरच्चंके नये वच सकारस्य मपाख्यातं ग्रंथे च्छिन्नाशिरोमणौ
म च्छविबीजे कातिबीजं शोभापि सुषमा तथा आकाशं च हकारस्यानन्तमन्यन्त
यास्तं ने सिद्धसारस्वते ग्रंथे निसंमोयिकस्जिते हृदेवबीजे निर्जरं च विदशो विदि
वेशके स्वरबीजं गीर्वाणं लेखं समीरबीजनके क्षकारस्य मया प्रोक्तं कुलचूडामणौ
प्रिये वर्णानां देवदेवेशि कोशं प्रोक्तं मया शिवे नानामंत्रयते देवि सर्वागमविनि
श्चिते इति श्रीदक्षिणामूर्तिविरचिते सकलागममंत्रसागरे सर्ववर्णकोशाख्या
नेनाम पंचमः ५

ओं ह्मलवरयूं पृथुनाम क्लीं श्रीं श्रीं ह्रीं सौं तथा पृथुनाम सुरेशानि सकलागमनि
श्चितम् अथ वक्ष्यामि ते देवि त्रिसो भुवनदेवताः दक्षिणामूर्तिना पूर्वं स्पष्टीकृतं भा
षिताः स्वयम् भवानी देवदेवेशि दक्षिणा बगलामुखी इन्द्राक्षी पित्तली येति त्रिसो
भुवनदेवताः आसामहं ते मन्त्राणि वक्ष्यामि शृणु पार्वति यस्य कस्य न वक्तव्यं न
वक्तव्यं वरानने आदौ भवानीमंत्रोद्धारः ऊकं च भुवनमालातं त्रं प्रणवं चैव देपद्ये
सत्तपुरमं परापुनः हरिणाक्षी हृद्यं कूर्चं हरेठद्वयसंयुतम् प्रकाशम् ओं श्रीं श्रीं
ओं ओं ह्रीं श्रीं हुं फट् स्वाहा मूलम् अथ बगलामुख्याः आगमलह्याम् तारं चैव
महीजं ह्मलरं समुद्धाहृतम् मंत्रं वह्निशिरीते यंततः पल्लवमुद्धरेत् भगवति

श्री
३०

वगलाचमुखिदेविततः पुनः तथापि सर्वदुष्टानां वाचं मुखं पदं तथा स्तंभय ।
ह्लिलथाजिह्वांकीलयह्लिर्द्वुह्लितथा विनाशयह्लिवारंचमस्तिकावीजकंतथा प्र
णमन्तेपरोजेयंह्लियंवाशदक्षरोमन्त्रः तथाम्रहीजोद्धारः भैरवीतंत्रे महीजंमस्ति
कावीजंमस्तकावीजंप्रशालिका मन्त्रागतेतपरंज्ञेयंपर्वतेश्वरनन्दिनी प्रकाशं गंक्लीं
भगवतिवगलामुखिदेविसर्वदुष्टानांवाचंमुखंपदंस्तंभयस्तंभयबुद्धिंकीलय ।
कीलयबुद्धिंविनाशय २क्लीं गं स्वाहा प्रत्येङ्गिरायाः रुद्रयामले यत्तत्कालोदयेदेवि
कूर्चयुग्मंततश्चैवच प्रस्थवीजंपरंपश्चांवर्णार्णांचततोभियं रंद्धातिवज्रहस्तेन्ते
लक्ष्मींलज्जांचषष्ठ्यक्षरं नीरयुग्मंभैरवमनेनामसप्तत्रिंशद्वर्णं रंद्धात्याद्देवदेवाजुहुषा
विंशाक्षरोमं

नः अथप्रस्थवीजोद्धारः शारदायदले प्रस्थवीजंसाद्रवीजंशिखरंपुष्करंतथा
ग्लौंवीजंह्यरमेतद्विद्यामदन्तमावदेत् प्रकाशम् गंक्लींक्लींड्रंड्रंग्लौंह्रींश्रींयं ।
रंद्धातिवज्रहस्तेश्रींह्रींग्लौंड्रंड्रंक्लींक्लींगंयंफट्स्वाहा मूलम् विश्वपनामया
ख्यातादेविभुवनदेवताः दत्तियमामूर्तिनाभक्त्यासंसारेस्मिन्प्रकाशिताः अ
घाहंदेवदेवेशिखेचर्यावश्मिवैमनुम् यामाश्रित्यलभेद्योगीखेचरीसिद्धिमु
त्तमाम् विश्वयामले गीर्वाणादशमंवर्णंवोद्धरेत्प्रतिलोमतः तमावीजंतथोद
यान्मायावीजंततःपरम् ततोदयाक्षरहीजंकूटोयंपरिकीर्तितः मंवंतयाशि
रोन्तंयंयोगीदयानतोभिधाम् खेचर्यैचततोद्धारन्तेहोयमकमेवच प्रका

श्री
३१
31

शम् मूलं ह्रीं सौः खेचर्यै नमः मूलम् अथ वक्ष्यामि देवेशि ध्यानागमविनिश्चि-
तम् एतासां देवतानां च यद्ध्यानं चापि वन्दिते तथा समकुमाराणां ध्यानं तत्र।
विनिश्चितम् तथा भेदविहीनानां स्वरूपं पार्वति तत्त्वतः श्रीनिश्रीदक्षिणाम्नायेनिगु
निर्विरचिते उड्डारकोशाख्ये नाम षष्ठः कल्पः ॐ नमः त्रिपुरसुन्दर्यै अथातो
दशविद्यानां ध्यानं वक्ष्यामि तां स्मृणु वामकेश्वरतन्त्रोक्तं त्रिपुरायाः स्मरेच्च
रि दिव्याम्बरां कितनते सिंहिरागंवन्दने शं समपां शुशुक्कटोहिमसन्निभां तौ रिसे
हासनां परमुखेदुपद्मां भुजाभ्यां चलेले इंदिवलनमितां त्रिपुरां भजेहं अथ वक्ष्ये
श्रियो ध्यानं भाषितं रुद्रयामले मुनिसाधकगीर्वाणा ॥

विग्रवर्गैः सुपूजिते लक्ष्मीं पद्मासनगतां करिहिंसूर्यशीलां च शुभेन राममुद्रा चलकन
करकचिपद्मशंखासिपाणिम् नानामुक्तामणिमुक्तचलकाभूषितांगीदिवाउम्
नित्यंलोकत्रितयफलदां नौमि हं भक्तिपूर्वम् २ अथ वक्ष्यामि वाग्देव्या ध्यानं वि
द्यापदं शिवे तरमन्यावलोग्रन्थिरुद्रुलभे विदिवे पिव वाणीं हसां निशाकरोज्वल
मुखीं कर्पूरकुन्दप्रभां चन्द्रार्धांकितमस्तकां निजकरैः संबिभ्रतीमादरात् वीणा
मक्षगुणं सुधाद्यकलशं विद्यां च स्तंगमस्तनीं दिव्यैराभरणैर्विभूषितन्तनुं हं
साधिरूढां भजे ३ अथ वक्ष्यामि तारायाध्यानं भैरवतन्त्रके देवाभेदविहीना।
या मुनिसाधकपूजिते ॐ देवीं पंचगमूर्षणां हिमरुचिं शीलां च शंखप्रभां मु

श्री
३२
37

कारत्नपरीतकण्ठवलयांरकामं च विभ्रतीम् शूलाब्जासिगदाधरां सुरगणैः वंद्याग्र
मुखैः स्तुतां निर्मलां कोकरवैयकरत्नणपरीतां शोत्रिनेत्रां भजे ३ अथाहं भुवनेश्वरी
ध्यानं वक्ष्यामि वैष्णवि साधकेष्टदेयम्येनिःस्नं तरुद्रयामले उद्यद्भानुसहस्रसंनि
भमनुखेंदीनत्तनीं पद्मगां दोर्भिरंकुशपाशपुस्तकजपान्सेविभ्रतीं सादराम्
ब्रह्माविष्णुमहेश्वरैर्दनुनिभिर्नित्यं स्तुतां वन्दनैः लोकाद्यां भुवनेश्वरीं त्रिन
यनां हृत्पंकजे हं भजे ४ अथ वक्ष्यामि मातंग्या ध्यानं पर्वतनन्दिनि कुब्जिका
सर्वस्वेत्रमधमसाध्यत्यन्तदुर्लभे चन्द्रार्धांकितशेखरां त्रिनयनां कोटीरस्तूर्य
प्रभां नानारत्नसहस्रवद्धरशनां पीनासनेसंस्थितां शंखेनामरपादि

साक्षगुगलं दोर्भिर्वहन्तीं सदा ध्यायेहं हृदये सदा भगवतीं मातंगिनीं हारिणीं ५
अथ वक्ष्ये महेशानि शारिकाध्यानमुत्तमम् आगमान्तसंगोप्यं निःसत्वदुर्लभं जने
नैः श्रीशंखचक्रमुसलाब्जजपुस्तकमत्तांनानांगहारवलयांकितकंठमालाम्
सिन्दूरकुंकुमसहस्रमरीचिदीप्तां श्रीशारिकां त्रिनयनां हृदये स्मरामि ६ अथ व
क्ष्यामि देवेशि राज्ञीध्यानमनुत्तमाम् वामकेश्वरतन्त्रोक्तं पर्वतेश्वरनन्दिनि शो
णां भुवालार्ककृपाणनेत्रां चतुर्भुजां मेखलावमालिनत्याम् शंखाब्जशूलासिधरां
महेश्वरीं राज्ञीं भजेहं तनादिनादिरूपाम् ७ अथ वक्ष्यामि भीरिया ध्यानमिष्टफल
प्रदम् निःसत्वमागमोद्योतिमयाविरचितेस्वयं उद्यच्छीतांशुरश्मिप्रतिचयस

श्री
३३
33

हृच्छ्रीकुलपद्मोपविष्टां वीणानागेंद्रशेखांबुधपापरश्रुपदांदेहर्भिरीयैस्तुत
र्भिः मुक्ताहारांसुनानामणिगुणहृदयां श्रीधुपाद्मेवहेनीवन्देभीशभवानीं
हसितवदनांमायकेष्टप्रदात्रीम् १ अथ वक्ष्यामि देवेशि ज्वालामुख्याः सुमनमम्
ध्यानं मया विरचिते ग्रन्थे ज्वाला शिरोमणौ ॐ ज्वालापरीतासमसरोरुहान्तां सरो
जशांख्वासिगदाधरांच सिंहासने स्थापितपादयुग्मां ज्वालामुखीं स्वहृदये स्म
रामि १ अथाहं भद्रकाल्याश्च ध्यानं वक्ष्यामि निःस्तनम् स्वयं मया विरचिते
तन्त्रेवै वामकेश्वरे मुण्डं विश्वस्य कर्तुः करकमलतले धारयन्तीं हसन्तीं
नादं न्सावदन्तीं सकलजनशयं भक्तयन्तीं सदैव यथामेविस्त ॥

गिरीशेरिपुकुलमथनेहोर्भिरीत्येहंतासिं ध्यायेहं भद्रकालीं नवजलद
निभां प्रेतमध्यासनस्थाम् ॥ तारीध्यानमहं वक्ष्ये निःस्तनमागमास्तते अस्मिं
स्तरावरेखानेत्रलोचनप्रकाशिते नानारत्ननिबद्धचन्द्रशकलां मौलौ जटा
भिर्हते पाशांभोजधरां हिमांशुधवलां देवीं द्विबाहुं शिवाम् सूर्येन्दुग्निवि
लोचनां स्मितमुखीं प्रेतासने संस्थितां वक्षाविस्तमहेश्वरेश्वनमितां देवीं भा
जेहं तारीम् १२ अथाहं छिन्नमस्ताया ध्यानं वक्ष्यामि निःस्तनं सकलं तोविधुरायां
सुग्रन्थे देवि शिरोमणौ पर्णाकाशपरीतबालफलकां बालार्ककोटिप्रभां
ज्वालावद्धमहार्हरत्ननिचयां कन्दर्पदर्पोज्ज्वलाम् शूलास्थांकुशपाशवेत्र

श्री
२४
34

मुण्डतो भीजानमयानिघ्नतीं भक्ताघौघच्छिन्नमस्तकां भगवतीं ध्यायेद्धृदब्जे सदा १३
दक्षिणाकालिकायाश्च ध्यानं वक्ष्यामि निस्तुतं ग्रन्थे कालेरहस्ये सिमांवतेश्वर
नन्दिनि ब्रह्माविष्णुशिवास्थिमुण्डरशानं तातम्ल रक्तांयरां वर्षामेघनिभां त्रि
शूलमुण्डलेपयासिपाशांकुशान् शंखं साहिमुगं पतांदशभुजां प्रेतासने सं
स्थितां सादेवीं दक्षिणकालिकां भगवतीं रक्तास्वरां तां स्मरे १४ अथ वक्ष्य
मि श्यामाया ध्यानं पर्वतनन्दिनि श्यामाङ्गीं त्रेमयाख्यातं सकलागमसाग
रे त्रैलोक्यपूजिते परामुरुहृदयींतांह्रसामुक्तम्हशाङ्गपयरां त्रिनेत्राम्
शूलासिशंखमहतीः षड्भुजैर्वहन्तीं श्यामे स्मरेश्वशव ॥

शरीरक्तासनस्थाम् १५ अथाहं कालरात्र्याश्च ध्यानं वक्ष्यामि निस्तुतम् मया
विरचिते देवि तन्त्रे वैवामकेश्वरे शूलाब्जपाशांकुशहस्तपद्मा नवर्भुजाभुग्न
निभां त्रिनेत्राम् सिंहासनस्थां धृतपीतवस्त्रां ध्यायेन्महेशीं हृदि कालरात्रीं १६
नानाभरणसंयुक्ते देवि वक्ष्यामि तां शृणु श्रीवज्रयोगिनीध्यानं निःस्तुतं कु
लिकार्णवे इन्द्राग्निसूर्यनयनां पाशांकुशधरां शिवां द्विभुजां सिंहमध्यस्थां भु
जेहं वज्रयोगिनीम् १७ अथ वक्ष्यामि वाराह्या ध्यानं तन्त्रविनिश्चितम् ध्यायामी
ष्टप्रदं रक्ताङ्गलत्रमणीयियेवं शार्यचक्रं द्विभुजां भुजाश्य शूलाङ्कशोश्यामा
मस्तीवहन्ती सर्वांग्निचंशीकृत हषियानां ध्यायेद्धृदब्जे विमलां वराहीम् १८

श्री
२५

अथ वक्ष्यामि देवेशि शारदाध्यानमुत्तमम् शारदापटले ग्रन्थे रचिते पिम
याख्ये षड्भुजां त्रिनयनां सितानननां शशिस्पर्धिसन्नपादपंकजाम् पर्व
तस्थितनिवसितांधनस्थूलांशारदां भगवतीं हृदि ध्याये १९ अथ वक्ष्यामि देवेशि
शृणु ध्यानमनुत्तमम् कामेश्वर्यास्त्रिपुरायाः सर्वस्वं तत्र कौतमे त्रिलोचनां।
सूर्यसहस्रशोभां सिंहासनस्थां द्विभुजां धनासिम् पीताम्बरां विस्मयेहशास
यां कामेश्वरीं तां हृदये स्मरामि २० अथ वक्ष्यामि गौर्यास्तु ध्यानं भैरवतंत्रके ग्रंथे
मया विरचिते पर्वतेश्वरवासिनि गौरांगी धृतपंकजां त्रिनयनां श्वेताम्बरां सिंहगं
वेशज्ञासिनशेश्वरांस्मितमुखीं दोर्भ्यां वहंतीं गदां विस्मोन्दामुजयानिशं प्रविद २५

शैः संपूजितां स्वहृद्यां मम गौरीं मानसपंकजे भगवतीं भक्तेष्टदां भजे २० अ
थाहं मन्त्रपूर्णाया ध्यानं वक्ष्यामि तं शृणु निरुक्तं भैरवे तन्त्रे मया देवि प्रकाशि
ते वेशर्धमौलिं द्विभुजां त्रिनेत्रां शूलास्तिमाले द्विभुजे वहन्तीं पद्मासनस्थामु
जगोपवीतां तां मन्त्रपूर्णां हृदये स्मरामि २२ कलवागीश्वरीध्यानं वक्ष्यामि तां
शृणु प्रिये मद्दीं सिंहासनगतां कलवागीश्वरीं भजे अथ वक्ष्ये गणेशस्य ध्यानं
गीर्वाणपूजिते आगमार्णवपीयूषमंडलं भुवनेश्वरि द्विचत्वरिंशवर्णाम्।
षितां गौं सुमसन्तां भोजनपर ` पवीतं हिमगापियगामिनेत्रिनेत्रंशिवपुत्रं द्विर
दाननं भजेहम् २४ अथ ध्यानं कुमारस्य वक्ष्यामि शृणु पार्वति निसनमागमे

श्री
२९

ध्यातं मणौ विरचिते शिवे हिमाद्रिस्थे तं हि भुजंगभुजंगपरीनगाग्रे शिखिविष्टर
स्थम् नागेन्द्रकन्याप्रियपुत्रमाद्ये हृदि स्मरे भीष्टप्रदं कुमारम् २५ हैहयस्य
वीरस्य ध्यानं तव कुञ्चहलात् यथाभीष्टप्रदं नृणाम् मूलाग्रे सर्वविनिश्चितम् स
हस्रभुजमण्डलीजितनमोचरीशाधिपम् हिंसाश्रुसहस्याननेधृतसहस्रणी
रकमा सिताम्बरयंत्रसदानरशराजमध्यस्थितं स्मरामि भुवनाधिपं हृदि
तं कार्तवीर्यार्जुनम् २६ अथ वक्ष्यामि देवेशि ध्यानं तस्य विनिःसृतम् स
र्वजनस्य देवस्य अग्न्ये कुञ्ज शिरोमणौ चन्द्रोद्भासितमूर्धजं सुरपतिं पीयूषपात्रं
वहन्तं हस्ताब्जेन सुधांशुकोटिविमलं हासस्य पङ्केरुहम् ॥
२९

सूर्याग्नीन्दुविलोचनं करतलैः पाशाक्षसूत्रांकुशांभोजान्बिभ्रतमक्षयं पशुप।
तिं मृत्युंजयं भावये २७ सुग्रीवस्याथ वक्ष्येहं ध्यानं पर्वतनन्दिनि कुलवृक्षमणौ
अग्न्ये निःसृतं कुलसागरे बालं घोरशरायनेकपिपतिं वह्निप्रभाभास्वरं दोर्भिः
धृतगदायन्त्रःवरवयान्सो विभ्रतीमादरात् वन्द्ये देवसहायिनं रघुपतिं वारा
यन्तं मुदा ध्यायेहं भगवन्तमर्कतनयं सुग्रीवदेवं हृदि २८ अथाहं नेहनुम
तो ध्यानं वक्ष्यामि निसृतं कुलवृक्षमणौ अग्न्ये पर्वतेश्वरनन्दिनि रामेष्टमित्रं
मगादेकवीरं सवज्रराजेन्द्रकृतप्रणामं सुमेरुशृंगाभमचिन्त्यमाद्यं हृदि स्म
रेहं हनुमन्तमीशम् २९ अथ तेभैरवस्याहं ध्यानं वक्ष्यामि पार्वति निःसृतं मे·

श्री
२०

रवीनेत्रेयथाभीष्टफलप्रदम् कपालहस्तंभुजगोपवीतंकृष्णच्छविंदण्डधरं
त्रिनेत्रम् अचिंत्यमाद्यंमधुपानमत्तंहृदिस्मरेभैरवमिष्टदत्तम् ३० अथवक्ष्या
मिरुरुस्यध्यानंतंत्रविनिश्चितम् त्रिशूलासर्वदेवेभ्योदक्षिणामूर्तिनाक्रान्तेनप्र
णवदेवंविषदंसहस्रमरीचिभिःशोभितभूमिदेशम् समाश्रयेसच्चुजहस्तं।
मार्यंदेवंभजेहंमिहिरेष्टदक्षे ३१ अथवक्ष्यामिसोमस्यध्यानंभैरवतंत्रकेय
थाभीष्टप्रदंसर्वंसुरासुरनमस्कृतं सोमात्मजेहंसगतोहिवाङ्गंशंखेन्दुरूपम्।
सिपाशहस्तं दयानिधिंभूषणभूषिताङ्गंवयंस्मरेमानसपंकजेहं अथवक्ष्या
मिशुक्रस्यध्यानंतंत्रविनिश्चितं कुंजिकासर्वदेवेभ्योवल्लरीवप्रकाशितं सप्तमको
वन

निभंद्विभुजंदयालुंपीताम्बरंधृतसरोरुहदण्डशूलम् श्रीवासनसमरसेवि
तपादयुग्मंस्मरेविनयनंहृदयेभजेहम् ३२ अथवक्ष्यामिजीवस्यरूपंपार्वतीनि
त्वतः ध्यानंभैरवतंत्रोक्तंसकलार्थप्रदंनृणां तेजोमयंशक्तित्रिशूलहस्तंसुरेन्द्र
जेष्ठस्तनपादयुग्मम् मेधानिधिंमत्स्यगतंहिवाङ्गंगुरुंस्मरेमानसपंकजेहम् २५
अथवक्ष्यामिचन्द्रस्यध्यानंदेविशृणुष्वये किंस्तनमागमोद्योतेनानाध्यान।
सरित्यतो शंखप्रभमेणप्रियंशशांकमीशानमौलिस्थितमीड्यरूपम् तमीप
तिमम्बुजयुग्महस्तंध्यायेहृदब्जेशशिनंसुरेशम् ३४ अथवक्ष्यामिभौमस्यध्या
नंतंत्रविनिश्चितम् आगमामृतमेनंयोशृणुएकमनाःप्रिये प्रतप्तगाङ्गेय।

श्री
१८

निभं ग्रहेशोसिंहासनस्थं कमलासिहस्तम् सुरासुरैः पूजितपादयुग्मं भौमेदया
लुंहृदयेस्मरामि १९ अथवक्ष्येशनैर्ध्यानं यथाभीष्टफलप्रदं निःसृतं च महेशानि
शुभदमागमारते नीलांजनाभंमिहिरेष्टवक्त्रं ग्रहेश्वरं पाशभुजेणपाणिम् सु
रासुराणां भयदं द्विबाहुं स्मरे शनिं मानसपंकजेहम् २० अथाहं सैंहिकेयस्य
ध्यानं वक्ष्यामितत्त्वतः निःसृतं फलदं नृणां तंत्रे वैवामकेश्वरे शीतांशुमित्रा
न्तकमीमरूपं घोरं च वैहर्यनिभं द्विबाहुम् त्रैलोक्यरक्षाप्रदमिष्टदंच राहुं ग्रहे
न्द्रं हृदये भजेहम् २१ अथवक्ष्यामिकेतोश्च ध्यानमागमनिश्चितम् निः
सृतमागमोक्तोनेग्रन्थे वै मंत्रसागरे लाङ्गुलयुक्तंभय · ॥

देजनानां कृपालोमनुश्चांसदि भमेकवीरम् कृपालरेशक्तित्रिशूलहस्तं केतुं
भजेमानसपंकजेहम् २२ अथवक्ष्यामिदेवेशि भवानीध्यानमुत्तमम् ऊल
हृदगमयोग्रन्थे निःसृते भुवनेश्वरि प्रविशंवक्रपाणिखेटबाणान्धयनुःशू
लकत्रिनेत्रीं दयानां गमयदां महिषोत्तमाङ्गसंस्थां नवदूर्वासदृशीं भजे भ
वानीम् ४ अथाहं बगलामुख्याध्यानं वक्ष्यामिनिस्सृतम् आगमास्तत्रमंत्रयो
सुरासुरनमस्कृतम् नानारत्ननिबद्धरम्यरशनां पीताम्बरां भाग्यदां भास्व
दश्मिशशांकशाश्मिनयनां सिंहासनस्थां शिवां संगांगेयनिभां महार्घमणि
भिर्युक्तांसिनागीं सदा देवेशीं बगलामुखीं हृदिभजे भक्तेष्टदां भक्तिदाम्

श्री
३५

शृणु वक्ष्ये मृणोक्षितमिन्द्राक्षीध्यानमुत्तमम् निःसृतेन गगेहशानि नंत्रे वैकरह
यामले मालास्यां ऊशायमश्रुगमकथयं सहस्तेनेशोशिवां मनैरावणाद्दुगोश
शिमुखीं शैलोकारक्षापराम् दोर्भिर्गनरत्नोकुल्लाम्बुजनिभां चक्षुरादिदेवैः स्तु
ता मिन्द्राक्षीं जनमानरे हृदि भजे कारुण्यरूपां पराम् ५ शृणु वक्ष्ये महादेवि
खेचरीध्यानमुत्तमम् यां ध्यात्वा खेचरीं योगी जीवन्मुक्तो भवेत्कलौ ग्रन्थि
भैरवतन्त्राख्ये निःसृते विदशार्चिते विनिद्रकमलोत्पलैर्निभिरविला
क्षिद्युतीम् सितांसितकराननां सितकरोत्पलच्छेखरां रवीन्दुशशिलोचनां
मभयपुस्तकोविभ्रतीं स्मरामि हृदि खेचरीं भुवनमानरे सिद्धिदाम् ।

एतासां देवदेवेशि मन्त्रध्यानमयं स्तनम् यस्यकस्यन वक्तव्यं ग्रन्थं उड्डार ।
कोशकम् रक्षयाऊत्रः धन्याःसयस्युत्तरस्त्वं सकलागमपारगाः जयतेस्वृ
हं गन्तमाचापयितमर्हसि दक्षिणामूर्तिः गच्छधे मुनयः सर्वे तम धंक्रूपया
मम रत्नकास्वश्टहं जगत्सुर्मुनयो मन्त्रलालसाः श्रीईश्वरउवाच दक्षिणामू
र्तिनानेन रहस्यांतेन्नान्मनोरमान् कृतम् उड्डारकोशाख्यं ग्रन्थं गोप्यनमं क्रूर
श्रीदेव्युवाच कोशास्मि भवतानेन ग्रन्थेनाहं सुरेश्वर रत्नकासहस्राऊत्रंके
लासारेश्च जगम्मतः उभौनाथाम्बिका देवी शिवश्चचन्द्रशेखरः इति श्री दक्षि
णामूर्तिविरचिते उड्डारकोशे सकलागमसारगे दशविद्याघट्सखीस ।

श्री
५०

मदेवीसमज्ञमारनवग्रहभुवनदेवीश्यदेवीखेचरीध्याननिर्णयोनाम

सप्तमःकल्पः ७ ॥ समाप्तम् विक्रमसंवत् १९[illegible] चैत्रे मासि लिखितमिदं श्रीनगरे

फं.५८२

बीजकोश नं. १६३०

17